

Skolöverstyrelsen

Läroplan

för kommunal och
statlig utbildning
för vuxna

GÖTEBORGS UNIVERSITETS BIBLIOTEK

100159 1370

1

TILLHÖR REFERENSBIBLIOTEKET
UTLÅNAS EJ

L₈₂
WUX

Allmän del
Grundskolekurser
Kursplaner
Timplaner för komvux

1985:
10

Läroplan
816

er

Biblioteket i Möndal

REF
Länoplaver
Län 2

et
Inningsadress:
örlaget
texemplar)
emang)

Redaktion	Carola Stuart
Teknisk produktion	Hans Thorsell
Presslagd	Augusti 1985

© 1985 Skolöverstyrelsen och Liber Utbildningsförlaget

ISBN 91-40-71509-4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

ISSN 0282-8049

Gummessons Tryckeri AB, Falköping 1985

Förord

Denna del i SÖ:s publikation Läroplaner innehåller

- reviderade kursplaner för grundskolekurser inom kommunal och statlig utbildning för vuxna (komvux och SSV)
- reviderade timplaner för grundskolekurser inom komvux.

De nya timplanerna och kursplanerna gäller fr o m den 1 juli 1985. De ersätter de tim- och kursplaner för grundskolekurser som ingår i SÖ:s publikation Läroplaner 1983:4 och 1983:6 (stora gula boken). Föreskrifter om övergången till nya tim- och kursplaner finns i SÖ:s publikation Läroplaner 1985:8.

De tillägg och ändringar som SÖ nu gjort i timplaner och kursplaner för grundskolekurserna kan sammanfattas enligt följande:

- Fr o m den 1 juli 1985 används betyget Godkänd eller Icke godkänd för grundskolekurser. SÖ har därför enligt regeringens uppdrag angivit vad som skall krävas för betyget Godkänd i respektive ämne (se också inledningen till kursplanerna).
- På grundval av en utvärdering våren 1985 har en del ändringar gjorts i kursplanernas innehåll, främst i huvudmomenten.
- Högsta antalet lektioner för kurserna i svenska och svenska som andraspråk har ökat till 250.
- Nybörjarkurserna i franska och tyska har reviderats och räknas enligt riksdagsbeslut som gymnasieskolekurser (etapp 2) fr o m den 1 juli 1985. (Tim- och kursplaner för franska och tyska etapp 2 återfinns i SÖ:s publikation Läroplaner 1985:12.)

I enlighet med sitt uppdrag kommer SÖ fortlöpande att revidera tim- och kursplanerna med utgångspunkt i vunna erfarenheter.

Stockholm i maj
Skolöverstyrelsen

Innehåll

Inledning	5
Timplaner för komvux	8
Svenska etapp 1	9
Svenska som andraspråk	16
Matematik etapp 1	23
Engelska etapp 1	29
Religionskunskap etapp 1	33
Samhällskunskap etapp 1	36
Historia etapp 1	40
Geografi	44
Biologi etapp 1	47
Kemi etapp 1	50
Fysik etapp 1	53
Hemspråk	57
<i>Bilaga kurskoder</i>	62

Inledning

Enligt riksdagsbeslut ersätts fr o m den 1 juli 1985 den femgradiga betygsskalan för grundskolekurser inom komvux och SSV med betygen Godkänd och Icke godkänd.

I den proposition¹⁾ som låg till grund för riksdagens beslut anges bl a följande skäl för ändringen av betygssystemet:

- den femgradiga betygsskalan har ofta utgjort ett direkt hinder vid rekryteringen av kursdeltagare ur de prioriterade målgrupperna
- betygssystemet har försvårat vuxenanpassningen av innehåll och arbetsformer.

Komvux och SSV är frivilliga utbildningsformer där grundskolekurser leder till en kompetens i respektive ämne som motsvarar den obligatoriska grundskolan. I grundskolan behålls emellertid den femgradiga betygsskalan.

De olika betygssystemen, den femgradiga skalan i grundskolan och den tvågradiga på grundskolenivån inom komvux och SSV, är inte möjliga att direkt relatera till varandra. Ingen av de fem betygsgraderna i det relativa systemet har innebörden "godkänd". Det finns inte heller någon direkt motsvarighet till Icke godkänd.

1) Regeringens proposition 1983/84:169. Kommunal och statlig utbildning för vuxna

I komvux etappindelade ämnen bygger de olika etapperna på varandra. Godkänd i en grundskolekurs – etapp 1 – innebär att kursdeltagaren nått en sådan kunskaps- och färdighetsnivå att det är möjligt att påbörja studier på nästa etapp i ämnet där en sådan finns. I övrigt skall de kunskaper och färdigheter som krävs för betyget Godkänd utgöra en god grund för studier i andra ämnen eller yrkesutbildning och vara en tillgång i vardags- och arbetslivet.

Kraven för betyget Godkänd anges i kursplanen för varje ämne. Kraven får dock inte ses som riktlinjer för avgränsning av ett slags minikurser inom kurserna. Beskrivningen av vad som krävs för betyget Godkänd pekar ut vilka aspekter som skall läggas på de studerandes prestationer vid den betygsgrundande bedömningen och anger samtidigt en kravnivå.

Läroplanen ger viss frihet åt lärare och kursdeltagare att tillsammans planera och lägga upp kursen. Inom fördjupningsdelen kan deltagarna välja uppgifter efter behov och intresse. Även om huvudmomenten är obligatoriska kan de ges olika stort utrymme i kursen. Läraren måste i sin betygsättning ta hänsyn till att deltagarna kan ha arbetat i varierande utsträckning med de olika avsnitten i kursen. Bra prestationer inom ett område kan således kompensera mindre bra prestationer inom ett annat.

Planeringen av studierna i en grundskolekurs får inte enbart inriktas på att kursdeltagarna skall nå godkäntgränsen. Det är väsentligt att läroplanens övergripande mål och riktlinjer bildar utgångspunkt när verksamheten planeras och utvärderas. Undervisningen skall bidra till att förverkliga de allmänna mål som handlar om personlighetsutveckling, attityder, normer och värderingar, samverkan m m, även om betygsättningen grundar sig på uppnådda kunskaper och färdigheter.

Lika väsentliga för undervisningens inriktning är de mål som uttrycks i kursplanen för varje enskilt ämne, dvs sådana mål som bl a anger att undervisningen skall

- stärka deltagarnas självförtroende
- ge kunskaper om de rättigheter och skyldigheter man har som medborgare

- öka deltagarnas förmåga att aktivt påverka utvecklingen i samhället.

Läraren i en kurs måste fortlöpande informera kursdeltagarna om deras studieresultat och diskutera den fortsatta uppläggningsen av studierna. I hög grad gäller detta deltagare som löper risk att få betyget Icke godkänd. Läroplanen föreskriver att deltagarna skall ges reella möjligheter att fullfölja utbildningen. Om en kursdeltagares prestationer pekar mot betyget Icke godkänd skall olika åtgärder prövas i syfte att öka deltagarens möjlighet att bli godkänd. Exempel på sådana åtgärder är stödundervisning och möjlighet att på fördjupningstid få arbeta mera med moment som krävs för betyget Godkänd. De kursdeltagare som ändå till slut får betyget Icke godkänd skall ges tillfälle att gå om hela eller en del av kursen i syfte att nå betyget Godkänd.

De kursdeltagare som blir godkända måste också få råd om fortsättningen. Godkänd är ett begrepp med vid innebörd och rymmer inom sig stora skillnader i fråga om kunskaper och färdigheter. Därför ger inte betyget i sig en garanti för ett gott resultat vad gäller studier på nästa etapp i ämnet.

Det är en viktig uppgift för såväl läraren i kursen som syofunktionär och skolledning att ge alla kursdeltagare, antingen de får betyget Godkänd eller Icke godkänd, den information och vägledning de behöver.

Timplaner för komvux¹

	Högsta antal lektioner
Svenska ²	250
Svenska som andraspråk	250
Matematik	270
Engelska ²	350
Religionskunskap	45
Samhällskunskap	45
Historia	45
Geografi	45
Biologi	80
Kemi	60
Fysik	90
Hemspråk	85

¹ För SSV gäller särskilda timplaner.

² För tillämpningen av timplanerna i svenska och engelska hänvisas till skolöverstyrelsens författningssamling (SÖ-FS)

Svenska etapp 1

Timplan

250

Mål

Undervisningen i svenska skall bidra till kursdeltagarnas personlighetsutveckling, öka deras självkänsla och stärka dem i rollen som medborgare. Språket skall bli ett medel för dem att aktivt kunna delta i socialt, kulturellt och politiskt liv och påverka sin situation och det omgivande samhället. De skall skaffa sig sådana kunskaper och färdigheter som den vuxne har användning för vid studier i andra ämnen, vid fortsatt utbildning, i samhällsliv och yrkesverksamhet.

Undervisningen skall utgå från kursdeltagarnas språk och erfarenheter och anpassas till deras förutsättningar, behov och intressen. Undervisningen skall läggas upp så att deltagarna får känna att deras språk fungerar i alltmer krävande sammanhang.

Språket utvecklas med ökade erfarenheter av omvärlden och i samspel mellan människor. Deltagarna skall därför genom direkta iakttagelser och undersökningar och genom studier av massmedier och litteratur skaffa sig nya kunskaper och erfarenheter. De skall förbättra sin förmåga att använda språket i skapande arbete och som kontaktmedel med andra människor.

Genom undervisningen skall deltagarna förbättra sin förmåga att läsa, lyssna och tillgodogöra sig information av olika slag. De skall lära sig att självständigt söka ny information, tolka och värdera den och tillägna sig nya kunskaper.

Undervisningen skall ge deltagarna sådan språklig säkerhet att de kan nyansera sitt språk och finna tydliga uttryck för tankar, känslor och åsikter. Deltagarna skall utveckla sin förmåga att använda språket i olika tal- och skrivsituationer och anpassa framställningen efter innehåll, mottagare och syfte. De skall också genom språket utveckla sin tankeförmåga, sitt känslö- och fantasiliv.

Genom iakttagelser och diskussioner skall kursdeltagarna få ökad kunskap om språkets byggnad och utveckling; om språkets användning i olika situationer och för olika syften. De skall också få viss kunskap om ljud- och bildmediers användning och uttrycksformer och om språkbruket hos olika grupper i samhället. De skall få viss kännedom om språksituationen i de nordiska länderna och öka sin förmåga att förstå norska och danska.

Undervisningen skall stimulera kursdeltagarnas läs- och litteraturintresse, deras intresse för teater, film och andra kulturaktiviteter. Läsningen skall inriktas på att deltagarna får erfara att litteraturen är en källa till kunskap och berikande upplevelser. Genom litteratur, teater och film kan deltagarna få inblick i materiella och sociala villkor under olika tider och i olika delar av världen. De kan få ökad förståelse för mänskliga relationer och människors situation i Sverige och andra kulturer och därigenom perspektiv på sin egen livssituation.

I anslutning till läsningen av skönlitteratur skall kursdeltagarna få orientering om litterära begrepp, stilar och genrer och viss förtrogenhet med några författare och litterära epoker.

Huvudmoment

En strävan bör vara att hålla samman ämnet svenska som en helhet där de olika delarna stöder varandra. I undervisningen kommer därför de olika huvudmomenten i stor utsträckning att integreras. Texter liksom bilder, film, radio- och TV-program bör utgöra naturliga underlag för muntlig och skriftlig framställning och för diskussioner. Texter liksom bandat tal bör också kunna användas för språkliga iakttagelser. Övningar i att förstå norska

och danska både i tal och skrift bör förekomma inom flera huvudmoment.

Undervisningen skall organiseras så att kursdeltagarna får utveckla ett aktivt kunskapssökande och använda olika arbetsformer. Samarbete mellan kursdeltagarna bör eftersträvas liksom samverkan med andra ämnen.

Fördjupningsdelen skall ge kursdeltagarna tillfälle till ytterligare tillämpning, breddning och specialisering av sina kunskaper och färdigheter.

Tala och lyssna

Kursdeltagarna skall förbättra sin förmåga att

- uttrycka sig klart och tydligt, variera ordval och uttryckssätt och medvetet anpassa språk och framställning till vad som krävs i olika talsituationer
- berätta om egna erfarenheter och upplevelser, om händelser och människor i skönlitteratur, teaterföreställningar och filmer
- referera och sammanfatta enkla texter och korta muntliga framställningar
- beskriva och diskutera iakttagelser och undersökningar, aktuella problem och konflikter
- framföra och sakligt motivera egna åsikter och värderingar, ta del av andras och kritiskt granska egna och andras resonemang
- uppfatta, analysera och diskutera åsikter, värderingar och attityder i texter, debattinlägg, filmer, radio- och TV-program, teaterföreställningar och bilder
- använda intervjuer, diskussioner och formellt ordnade debatter och sammanträden som arbetsformer.

Läsning

Läsningen skall omfatta ett brett urval av texter såsom tidnings- och tidskriftsartiklar, noveller, romaner, dikter och facklitteratur. Skönlitteraturen bör få dominera, såvida inte lärare och kursdeltagare kommer överens om annat.

Arbetet inriktas på att kursdeltagarna utvecklar sin förmåga att

- läsa och reflektera över olika slags texter för att få kunskaper om andra människors situation och förhållanden, få förståelse för relationer mellan människor och grupper och se sin egen situation i ett vidare perspektiv
- anpassa sitt sätt att läsa till textens art och syftet med läsningen
- analysera och kritiskt granska hur åsikter, värderingar och attityder präglar texter av olika slag och hur våra egna förväntningar och värderingar påverkar vårt sätt att uppfatta och tolka texter
- iaktta och reflektera över hur olika sätt att bygga upp en text påverkar läsarens upplevelser och intryck
- läsa diagram och tabeller, använda lexikon, ordböcker, kataloger och uppslagsböcker
- utnyttja bibliotekets resurser.

Massmedier och bild

Kursdeltagarna skall få kunskap om hur bilder och massmedier används i nyhetsförmedling, opinionsbildning, reklam och propaganda och om den roll massmedierna spelar i samhället. De skall också få tillfälle att själva använda bilder för att dokumentera, informera och väcka debatt. Kursdeltagarna skall utveckla sin förmåga att

- analysera och kritiskt granska hur händelser, förhållanden och problem framställs i tidningar, radio- och TV-program och på film och hur åsikter och värderingar påverkas av framställningssättet
- utnyttja film, radio- och TV-program som förmedlare av kunskaper och upplevelser.

Skrivning

Kursdeltagarna skall utveckla sin förmåga att

- klart och tydligt uttrycka vad de menar
- anteckna och sammanfatta, bearbeta och redovisa kunskaper samt dokumentera händelser och beslut i t ex arbetsredogörelser och protokoll
- berätta och reflektera över personliga upplevelser, beskriva förhållanden och problem och argumentera för idéer och åsikter i syfte att påverka och förbättra.

I anslutning till den skriftliga produktionen skall kursdeltagarna förbättra sin förmåga att skriva i överensstämmelse med vedertagna normer för språkriktighet, stavning och användning av skiljetecken. De skall vidare lära sig att ge framställningen en sammanhängande struktur och att anpassa den till syfte, innehåll och skrivsituation.

Språklig orientering och litteraturkunskap

Kursdeltagarna skall få ökad kunskap om

- språkets byggnad: ordklasser, satsdelar, satser, meningar och ordföljd
- språkliga begrepp, ordbildning, språkliga lån och språkets utveckling
- normer för språkriktighet
- skillnader mellan talspråk och skriftspråk, vardagsspråk och offentligt språk.

Kursdeltagarna skall få viss kunskap om

- sociala och dialektala varianter av språket och språken i de nordiska länderna

- litterära begrepp, genrer, stilar, epoker i litteraturhistorien och några författare i anslutning till litteraturläsningen.

Kursdeltagarna skall vidare

- utveckla sin förmåga att analysera hur språket används i olika sammanhang och för olika syften och hur språket påverkar vår uppfattning om omvärlden och våra tankar och åsikter
- i någon mån lära sig förstå norska och danska genom att läsa några norska och danska texter och lyssna till norskt och danskt tal.

För betyget Godkänd krävs att kursdeltagaren

- kan använda det svenska språket i tal och skrift för att kunna tillvarata sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter i arbetslivet och samhället
- har skaffat sig grundläggande studietekniska färdigheter och kan använda ordböcker, uppslagsböcker och texter av olika slag för att skaffa sig information och kunskaper
- muntligt kan referera enkla texter och korta muntliga framställningar, beskriva företeelser och iakttagelser och berätta om egna upplevelser och erfarenheter
- kan uppfatta och diskutera åsikter, värderingar och attityder i texter och debattinlägg och kan framföra och motivera egna åsikter och värderingar
- har läst några skönlitterära texter – dikter, noveller och någon roman – och kan samtala om innehållet och budskapet i sådana texter
- i samband med läsningen av skönlitteratur har skaffat sig kännedom om några betydelsefulla författare och deras viktigaste verk
- har skaffat sig viss förmåga att analysera och kritiskt granska bilder, reklam och framställningar i massmedier

- någorlunda korrekt kan skriftligt referera innehållet i en enkel text eller muntlig framställning och berätta om egna upplevelser samt uttrycka tankar och åsikter i exempelvis brev, enkla berättelser, korta insändare eller debattinlägg
- känner till de grundläggande dragen i det svenska språkets byggnad och utveckling och har någon kännedom om sociala och dialektala varianter.

Svenska som andraspråk

Timplan

250

Mål

Genom undervisningen i svenska som andraspråk skall kursdeltagarna få sådana språkliga färdigheter och kunskaper att de kan leva och verka i det svenska samhället på så lika villkor som möjligt jämfört med medborgare som har svenska som förstaspråk.

Målet för ämnet svenska som andraspråk blir därmed ytterst detsamma som för ämnet svenska. Ifråga om ämnesinnehåll, undervisningsmetoder och studietakt företer dock svenska som andraspråk betydande skillnader i förhållande till modersmåls-svenska. Stora olikheter finns i stoffurvalet och utformningen även vad gäller sådana huvudmoment som är gemensamma för de båda ämnena. Undervisningen i svenska som andraspråk inriktas betydligt mer än i ämnet svenska på de svårigheter med språket som invandrare har.

Kursdeltagarna skall utveckla sitt språk så att det blir ett medel för dem att aktivt kunna delta i socialt, kulturellt och politiskt liv. De skall skaffa sig sådana kunskaper och färdigheter som de har användning för vid studier i andra ämnen, vid fortsatt utbildning och i sin yrkesverksamhet.

Undervisningen skall anpassas till kursdeltagarnas språkliga och kulturella bakgrund och till deras individuella erfarenheter. Deltagarna skall därför medverka i planeringen och i största möjliga utsträckning påverka undervisningens innehåll och uppläggning.

Kursdeltagarna skall genom iakttagelser och diskussioner få ökad kunskap om språkets byggnad och struktur och om dess användning i olika situationer och för olika syften. De skall genom undervisningen få ett så gott uttal som möjligt samt ökad språklig medvetenhet och säkerhet. Detta underlättar deras studier i både svenska och andra språk. Undervisningen bör i största möjliga utsträckning omfatta jämförelser mellan kursdeltagarnas hemspråk och svenska för att ta till vara och stärka deras kunskaper i båda språken.

För kursdeltagarna är det av avgörande betydelse att deras självkänsla stärks så att de vill och vågar använda svenska språket i tal och skrift. Deltagarna skall därför genom olika talsituationer få riktiga möjligheter att tillsammans diskutera, planera, genomföra och utvärdera arbetsuppgifter av olika slag. De skall vidare vänja sig vid att använda det skrivna språket som medel för tänkande och minne, som uttryck för egna känslor och som ett hjälpmedel i studierna.

Genom undervisningen skall deltagarna förbättra sin förmåga att läsa och lyssna för att kunna uppfatta och kritiskt granska vad som sägs och skrivs. De skall utveckla sin förmåga att uttrycka sig klart och tydligt i tal och skrift, argumentera för sina åsikter och påverka sin egen situation och det omgivande samhället.

Kursdeltagarna skall genom studierna öka sin förmåga att skaffa sig nya kunskaper, erfarenheter och upplevelser genom att utnyttja bibliotek, massmedier, fackböcker och skönlitteratur. De skall kunna hämta information ur bl a uppslagsverk och ordböcker och tillägna sig ett allt rikare ordförråd och klara begrepp och föreställningar om den verklighet som orden representerar.

Undervisningen skall stimulera kursdeltagarnas litteratur- och läsintrasse. Läsningen inriktas på att deltagarna får erfara att litteraturen är en källa till kunskap och upplevelse. Genom litteraturen kan de få inblick i materiella och sociala villkor under olika tider och i olika delar av världen. Den kan därigenom ge förståelse för mänskliga relationer och människors situation i Sverige och andra kulturer och bidra till att kursdeltagarna får perspektiv på sin egen livssituation.

I anslutning till läsningen av skönlitteratur skall kursdeltagarna få viss förtrogenhet med några författare och litterära epoker. Kursdeltagarna skall genom studierna bli medvetna om den påverkan som skönlitteratur, bild, film, teater, radio, TV och tidningar har på människors åsikter, attityder och värderingar, känslö- och fantasiliv. De skall därför utveckla sin förmåga att tolka och analysera intryck och upplevelser.

Undervisningen skall fördjupa kursdeltagarnas kunskaper om svenskt samhälls- och kulturliv och bidra till förståelsen för människors olika livsvillkor och livsmönster.

Huvudmoment

En strävan bör vara att hålla samman ämnet svenska som andraspråk som en helhet där de olika delarna stöder varandra. I undervisningen kommer därför de olika huvudmomenten att i stor utsträckning integreras. Kursdeltagarna skall utveckla sin förmåga att använda språket i för dem meningsfulla sammanhang.

Undervisningen skall organiseras så att kursdeltagarna får utveckla ett aktivt kunskapssökande. De skall få möjlighet att använda olika arbetsformer. Samarbete mellan kursdeltagarna bör eftersträvas liksom samverkan med andra ämnen.

Fördjupningsdelen skall ge kursdeltagarna tillfälle till ytterligare tillämpning, breddning och specialisering av sina kunskaper och färdigheter.

Uttal och muntlig språkfärdighet

Kursdeltagarna skall förbättra sin förmåga att

- uppfatta vad som sägs i olika talsituationer i syfte att få bättre höruppfattning och därmed lättare att tillägna sig ett gott uttal

- förstå olika regionala språkvarianter
- själva använda det svenska språket med så gott uttal som möjligt; särskilt beaktas betydelsen av att eftersträva en god satsintonation
- uttrycka sig klart och tydligt, variera ordval och uttryckssätt och medvetet anpassa språk och framställning till vad som krävs i olika talsituationer
- referera och sammanfatta enkla texter och korta muntliga framställningar
- beskriva och diskutera iakttagelser och undersökningar, aktuella problem och konflikter
- uppfatta, analysera och diskutera åsikter, värderingar och attityder i texter, debattinlägg, filmer, radio- och TV-program, teaterföreställningar och bilder
- framföra och sakligt motivera egna åsikter och värderingar och kritiskt och konstruktivt granska egna och andras resonemang
- berätta om egna erfarenheter och upplevelser, om händelser och människor i skönlitteratur, teaterföreställningar och filmer
- använda intervjuer, diskussioner och samtal som arbetsformer.

Läsning

Läsningen skall omfatta ett brett urval av texter såsom tidnings- och tidskriftsartiklar, noveller, romaner, dikter och facklitteratur.

Kursdeltagarna skall läsa olika slags texter för att befästa och utöka sitt ordförråd, för att få ökad språklig observans och kunskap om svenska kulturella och samhällsliga företeelser.

Deltagarna skall vidare få viss förtrogenhet med några författare och litterära epoker.

Kursdeltagarna skall utveckla sin förmåga att

- läsa och förstå olika texttyper och anpassa sitt sätt att läsa till textens art och syftet med läsningen
- läsa och reflektera över texter för att få kunskap om andra människors situation och förhållanden och få förståelse för relationer mellan människor och grupper
- analysera hur åsikter, värderingar och attityder präglar olika texter och hur våra egna förväntningar och värderingar påverkar vårt sätt att uppfatta och tolka texter
- iaktta och reflektera över hur olika sätt att bygga upp en text påverkar läsarens upplevelser och intryck
- använda lexikon, ordböcker, kataloger och uppslagsböcker
- utnyttja bibliotekets resurser.

Skriftlig språkfärdighet

Kursdeltagarna skall förbättra sin förmåga att

- använda det svenska skriftspråket med så hög grad av riktighet som möjligt i fråga om stavning samt grammatiska, semantiska och stilistiska uttrycksmedel
- klart och tydligt uttrycka vad de menar och anpassa framställningen efter innehåll och skrivsituation
- anteckna och sammanfatta, redovisa kunskaper samt bearbeta och dokumentera händelser och beslut i t ex arbetsredogörelser och protokoll
- berätta och reflektera över personliga upplevelser, beskriva förhållanden och problem och argumentera för idéer och åsikter i syfte att påverka och förbättra.

Svenska språkets struktur

Kursdeltagarna skall få kunskap om

- språkets struktur i fråga om ordböjning, ordföljd, ordbildning och ordförråd i syfte att få en säkrare språkbehandling i tal och skrift

- språkets byggnad: ordklasser, satsdelar, satser, meningar och begrepp som vokal, konsonant, stavelse, stam, ändelse, avledning och sammansättning
- användningen av språket i olika sammanhang och för olika syften; hur ord och uttryck svarar mot vad man vill säga och hur språket påverkar våra tankar och åsikter och vår uppfattning om omvärlden
- språkbruket hos olika grupper, skillnader mellan talspråk och skriftspråk, vardagsspråk och offentligt språk; dialekter
- normer för språkriktighet.

Samhälls- och kulturorientering

Kursdeltagarna skall få ökade kunskaper om det svenska samhället: politiska och sociala förhållanden, kultur, historia och geografi.

Genom att använda bilder, tidningar, film, radio- och TV-program skall kursdeltagarna skaffa sig kunskaper om händelser, människor och livsvillkor i olika sociala sammanhang.

Kursdeltagarna skall också kritiskt granska hur händelser, förhållanden och problem framställs i tidningar, radio- och TV-program och på film och hur åsikter och värderingar påverkas av framställningssättet.

Inte minst viktigt är det att texter, bilder och annat studiematerial anknyter till svenskt vardagsliv och kursdeltagarnas närsamhälle. Därigenom kan kursdeltagarna få såväl ökade kunskaper om svenskars levnadsbetingelser som ett utökat och styrkt ordförråd.

För betyget Godkänd krävs att kursdeltagaren

- har ett sådant uttal, framför allt vad gäller satsintonationen, att den muntliga produktionen är begriplig: de enskilda ljuden behöver inte ha samma kvalitet som i svenskt uttal, men fonemen måste gå att hålla isär

- kan uppfatta och diskutera det viktigaste i olika talsituationer som rör vardagliga och allmänna ämnen
- muntligt kan referera enkla texter eller korta muntliga framställningar, beskriva företeelser och iakttagelser och berätta om egna upplevelser och erfarenheter
- kan förstå innehållet i sakprosa, t ex enklare tidningsartiklar och lärobokstext, fastän facktermer och ovanliga ord ofta erbjuder svårigheter
- har läst några skönlitterära texter – dikter, noveller och någon roman – och kan samtala om innehållet och budskapet i sådana texter
- kan skriva meddelanden och korta referat, skriftligt berätta om personliga upplevelser samt beskriva förhållanden och i någon mån uttrycka idéer och åsikter; språkbehandlingen måste vara sådan att innebörden i det skrivna inte missförstås även om t ex formfel, ordföljdsfel och ordvalsfel kan förekomma
- har kännedom om det svenska språkets form och struktur och om ordbildning
- har skaffat sig grundläggande studietekniska färdigheter och kan använda ordböcker, uppslagsböcker och texter av olika slag för att skaffa sig information och kunskaper
- har någon kännedom om Sveriges samhälls- och kulturliv.

Matematik etapp 1

Timplan

270

Mål

Undervisningen i matematik skall utgå från kursdeltagarnas behov och erfarenheter. Den skall bidra till de studerandes personlighetsutveckling och stärka dem i deras roll som medborgare. Kursdeltagarna skall genom iakttagelser och undersökningar av omvärlden samt i gemensamt skapande arbete skaffa sig kunskaper och erfarenheter. Därför skall kursdeltagarna i första hand tillägna sig god förmåga att lösa sådana matematiska problem som förekommer i vardagslivet.

Undervisningen skall vara så tillrättalagd att varje kursdeltagare får upptäcka behovet av att själv kunna använda matematiken och känna tillfredsställelsen av att kunna tillämpa inlärd färdigheter.

Undervisningen syftar till att ta till vara och vidareutveckla kunskaper och färdigheter den vuxne redan besitter. Genom en undervisning utgående från kursdeltagarnas erfarenheter, behov och intressen förvärvas

- säkerhet i numerisk räkning med och utan tekniska räknehjälpmiddel
- färdigheter i huvudräkning och överslagsräkning
- färdigheter i främst procenträkning, praktisk geometri, enhetsbyten och beskrivande statistik
- förståelse för de matematiska begreppens användning i praktiska situationer
- kunskaper och färdigheter som den vuxne har användning av vid fortsatta studier.

Huvudmoment

Problemlösning skall förekomma inom alla huvudmoment. För att lösa problem av matematisk natur som man möter i vardagslivet måste man vanligen kunna

- förstå problemet och omsätta det till en matematisk modell som ger en lösningsmetod
- klara de numeriska beräkningar som krävs
- analysera, värdera och dra slutsatser av resultatet.

Alla dessa led i problemlösningen måste uppmärksammas i arbetet med både kursens grunddel och fördjupningsdel. Undervisningen får således inte bli ett ensidigt övande av i förväg givna beräkningar. Den måste omfatta övningar i att formulera problem, diskutera problemets natur och lösning och ta ställning till lösningens rimlighet. Att tala matematik blir därmed ett viktigt led i undervisningen.

Inom ramen för fördjupningsdelen skall kursdeltagarna få tillfälle att skaffa sig ökade kunskaper och färdigheter inom något eller några områden utifrån egna intressen och behov.

Aritmetik

Tidigare inlärd algoritmer repeteras och utvidgas. Arbetet med multiplikations- och divisionsalgoritmerna omfattar även multiplikation där faktorerna är decimaltal och division där nämnaren är tvåsiffrig.

Huvud- och överslagsräkning på vardagsproblem i anslutning till de inlärd algoritmer.

Praktisk tillämpning av de fyra räknesätten med och utan hjälp av räknetekniska hjälpmedel.

Reella tal

De hela talen och de vanligaste bråktalen storleksordnas. Bråk med enkla nämnare adderas, subtraheras och multipliceras i bråkform. Närmevärden till bråk behandlas. Parentes- och teckenregler övas liksom enklare problem med tal i potensform.

Procent och promille

Beräkning av andelar utgående från procent- och promillesatser.

Samband mellan tal i procentform, decimalform och bråkform. Överslagsräkning och huvudräkning. Beräkning av procentsatser då delen och det hela är givna.

Procentenheter och procentuell förändring.

Problemlösning i anslutning till bl a prisjämförelser, löneförändringar, rabatter, befolkningstillväxt och statistiska data. Kursdeltagarna bör dels göra beräkningar utgående från procentbegreppet, dels öva sig att ta ställning till sådana valsituationer som man möter i samhället.

Geometri

Begreppen sträcka, kvadrat, rektangel, triangel, cirkel, diameter, omkrets, area och volym tas upp, liksom en del begrepp i samband med de vanligaste två- och tredimensionella figurerna och kropparna, t ex höjd, bas, diagonal, kant, hörn.

Enkla geometriska konstruktioner utförs, exempelvis konstruktion av trianglar och cirklar med givna mått.

Vinkelbegreppet samt mätning och konstruktion av vinklar. Skala i vardaglig användning. Begrepp och samband avseende vinklar i trianglar och fyrhörningar och vid räta linjers skärning.

Mätningar och beräkningar av cirkelns och polygonområdets omkrets och area. Volymberäkning av rätblock och cylinder.

Mätningar och enheter

Mätning av tid, längd, yta, volym och massa. De vanligaste prefixen behandlas liksom mätnoggrannhet och avrundning.

Enhetsbyten i anslutning till vardagsnära problemlösning, t ex vad gäller tidsdifferenser, avstånd, area, valuta och prisjämförelser.

Algebra och funktionslära

Ekvationer av första graden. Problemlösning med enkla ekvationer. Teckning, förenkling och beräkning av uttryck. Beräkning av funktionsvärden genom insättning i formler, knutna till vardagslivet. Tolkning av enkla funktioner avbildade i första kvadranten av ett koordinatsystem.

Beskrivande statistik och sannolikhetslära

Insamling och systematisering av data. Framställning och tolkning av stapeldiagram, linjediagram, stolpdigram och cirkeldiagram. Beräkning av medelvärden.

Frekvens och frekvenstabeller i samband med egna undersökningar. Klassindelning och histogram. Kritisk granskning av olika sätt att presentera statistiskt material.

Sannolikhetsbegreppet. Undersökning av sannolikhet för praktiska händelser.

Datalära

Orientering om användningen av datorer i samhället. Datorfunktionerna med tyngdpunkt på datorprogrammets uppgift och metoder för problemlösning. Några olika databehandlingsområden.

För betyget Godkänd krävs att kursdeltagaren

- har deltagit aktivt i ett undersökande arbetssätt, dvs formulerat problem, gett förslag till lösningar, provat dessa och själv försökt bedöma resultatet
- har tillägnat sig någon förmåga att i olika medier söka information och återge denna i matematiska uttryck, lösa uttrycken samt tolka resultaten utifrån den ursprungliga situationen
- har tillägnat sig någon förmåga att muntligt redovisa enkla matematiska tankegångar
- har säkerhet i numerisk räkning med och utan tekniska hjälpmedel – vid räkning utan hjälpmedel omfattar aritmetiken i första hand naturliga tal samt tal i decimalform med upp till tre decimaler, vid division nämnare som åtminstone är ensiffrig; dessutom ingår användning av olika räknesätt i samma uppgift samt beräkning med enkla tal i bråkform
- har färdigheter i huvudräkning och överslagsräkning för att kunna lösa enkla vardagsproblem samt har färdighet att granska rimligheten i erhållna resultat i samband med överslagsräkning
- har viss färdighet att göra beräkningar utgående från procentbegreppet i praktiska situationer såsom ekonomiska överväganden vad gäller priser, rabatt, ränta etc; i procenträkning ingår övergång mellan procentform och decimalform
- har färdighet i mätning och beräkning av cirkelns, triangelns och rektangelns omkrets och area samt i beräkning av volymen av rätblock och cylinder; beräkning av volymen av rätblock och cylinder får göras med formlerna givna
- kan utföra enkla geometriska konstruktioner som trianglar och cirkel med givna mått
- har färdighet i behandling av skala i vardagliga situationer såsom tolkning av skalangivelser på ritningar och kartor
- har färdighet att använda rätt enhet vid beräkningar och att utföra enhetsbyten i anslutning till vardagssituationer
- har någon färdighet att lösa enkla ekvationer samt att beräkna funktionsvärden genom insättning i givna formler knutna till vardagslivet

- har någon färdighet att tolka enkla funktioner avbildade i första kvadranten i ett koordinatsystem
- har färdighet att samla in material, sammanställa detta i tabeller och diagram samt i anslutning härtill utföra enklare medelvärdesberäkningar
- har färdighet att tolka och kritiskt granska statistiskt material, t ex enklare stolp- och stapeldiagram
- har någon kännedom om datorers roll och användning i samhället.

Engelska etapp 1

Timplan

350

Mål

Genom undervisningen i engelska skall kursdeltagarna uppnå förmåga att kommunicera på språket. Undervisningen skall leda till en sådan språkförmåga att deltagarna kan, vill och vågar använda språket i vardagliga situationer i kontakter med engelsktalande människor i Sverige och utomlands.

Genom undervisningen skall deltagarna få sådana kunskaper och färdigheter som de har praktisk nytta av i sitt arbete och i vardagslivet. Undervisningen i engelska skall medverka till att deltagarna utvecklar sin personlighet och får stärkt självförtroende. Den skall också väcka nyfikenhet och lust att lära känna främmande kulturer, både europeiska och utomeuropeiska. Därigenom kan undervisningen bidra till att ge internationell orientering, förståelse för och en känsla av samhörighet med människor med annan kultur och andra livsvillkor. Undervisningen skall utgå från varje kursdeltagares erfarenheter, behov och intressen. En behovsanpassning innebär bl a att deltagaren skall placeras in på rätt nivå. Hänsyn måste tas till varierande ålder och skiftande bakgrund.

Vidare skall undervisningen syfta till att deltagarna får intresse för och förmåga att hålla språkkunskaperna vid liv, så att de kan bygga vidare på dem vid fortsatta studier, i vardags- och yrkesliv. Kursdeltagarna skall därför skaffa sig förmåga att använda lexikon och tyda fonetisk skrift, att läsa text av olika längd och svårighetsgrad och att lyssna för att antingen uppfatta huvudinnehållet eller detaljer i det som sägs.

Beroende på kursdeltagarens egna behov kan prioritering av en färdighet göras på bekostnad av en annan färdighet.

Huvudmoment

Innehållet i kursen redovisas under olika huvudmoment. I undervisningen bör emellertid de olika momenten så långt som möjligt integreras, eftersom färdigheterna höra, tala, läsa och skriva är olika sidor av en och samma förmåga att förstå och använda engelska i tal och skrift.

Undervisningen bör i största möjliga mån försiggå på engelska och undervisningen bör koncentreras på att den språkliga kommunikationen fungerar.

Det är helt naturligt att det vid samtal på engelska uppstår missförstånd som måste klaras upp genom upprepningar, omformuleringar och förtydliganden. En hel del formella fel förekommer både i tal och skrift.

Fördjupningsdelen skall ge tillfälle till ytterligare tillämpning, breddning och specialisering av språkkunskaperna.

Höra och tala

Kursdeltagaren skall uppnå en förmåga att

- uppfatta vad som sägs i olika talsituationer, t ex i vardagliga samtal och anvisningar
- uppfatta huvudinnehållet i en tydlig muntlig framställning kring välkända ämnen även via t ex telefon, radio och TV
- klara av enkla, vardagliga samtal i resesituationer utomlands och i kontakter med utländska besökare i Sverige
- kunna utbyta allmänt vedertagna umgängesfraser och information om personliga förhållanden – namn, ålder, bostad, civilstånd, yrke, intressen m m

- skaffa sig önskad information i sakfrågor och nå fram till exakt förståelse på viktiga punkter.

Läsa

Läsningen skall omfatta texter av olika slag och syftar till att deltagarna skall bygga upp ett eget ordförråd och ett mera omfattande passivt ordförråd och att de skall få mönster för sin språkliga uttrycksförmåga. Läsningen skall vidare ge både information och läsupplevelse.

Kursdeltagaren skall utveckla sin förmåga att

- förstå text med ett centralt ordförråd
- förstå huvudinnehållet i en längre och svårare text
- effektivt använda lexikon och andra hjälpmedel för att skaffa sig exakt information ur annonser, tidningar och liknande källor och för att tillgodogöra sig innehållet i korta texter inom det egna yrkes- eller intresseområdet.

Skriva

Deltagaren skall bygga upp sin förmåga att

- lämna skriftliga meddelanden och fylla i blanketter
- med hjälp av lexikon och andra hjälpmedel begära och ge skriftlig information
- med hjälpmedel skriva fritt, t ex berättelser, beskrivningar, instruktioner, insändare, dagboksanteckningar och brev.

Samhälls- och kulturorientering

Text-, ljud- och bildmaterial bör väljas så att det speglar aktuella förhållanden i engelsktalande länder.

Genom undervisningen i engelska bör deltagaren få

- någon kännedom om samhällsliv, kultur och arbets- och vardagsliv i olika sociala miljöer i engelsktalande länder
- vana och intresse att följa aktuella händelser i engelsktalande länder, främst med hjälp av svenska nyhetsmedier.

För betyget Godkänd krävs att kursdeltagaren

- har ett sådant uttal att den muntliga kommunikationen fungerar, även om fel som leder till missförstånd och avbrott i samtalet kan förekomma
- kan följa och förstå det viktigaste som sägs i tydligt tal som rör vardagliga och allmänna ämnen och göra sig förstådd i enkla, vardagliga situationer, även om upprepningar och förtydliganden ibland behövs och tidspress eller annan stress kan medföra grammatiska fel och ordvalsfel: den muntliga produktionen kan t ex gälla att be om och ge enkla upplysningar eller att berätta om sig själv och sina förhållanden
- förstår det viktigaste i enkel text som handlar om bekanta ämnen såsom aktuella händelser, vanliga fritidsintressen, arbete och levnadsförhållanden
- förstår innebörden i enkla, skriftliga meddelanden eller anvisningar om väg, tid, plats, bostad, väder eller liknande
- kan följa händelseförloppet i enkla prosaberättelser om konkreta situationer och vardagsupplevelser och förstår det väsentliga i ett normalt privatbrev
- med hjälp av ordbok uppfattar vad ett nyhetsreportage om ett känt ämne i stora drag handlar om
- skriftligt kan formulera enkla meddelanden, kortfattat berätta om den egna livssituationen, intressen och personliga upplevelser samt med hjälp av ordbok producera en kort och sammanhängande skriftlig berättelse kring ett givet bekant ämne: liksom vid den muntliga produktionen får formella fel förekomma
- har någon kännedom om förhållanden i engelskspråkiga länder.

Religionskunskap etapp 1

Timplan

45

Mål

Genom studierna i religionskunskap skall kursdeltagarna få hjälp att bearbeta de egna frågorna inför livet och tillvaron.

Studierna skall ge kunskap såväl om den kristna traditionen som om andra religiösa och icke religiösa livsåskådningar. Deltagarna skall också få en orientering om nutida religiöst liv i skilda delar av världen.

Undervisningen skall vara saklig och allsidig och syfta till att skapa förståelse för den egna kulturella situationen och för andra människors livsåskådning och kultur.

Undervisningen skall stimulera till engagemang i livsåskådningsfrågor. Kursdeltagarnas egna frågor och erfarenheter skall därför vara en utgångspunkt för studierna. Inte minst viktig är den kunskapsresurs som deltagare från andra kulturer utgör.

Genom undervisningen skall deltagarna utveckla sin förmåga att läsa, söka och värdera information och formulera sina tankar i tal och skrift.

Huvudmoment

Undervisningen skall organiseras så att deltagarna får använda olika arbetsformer och utveckla ett aktivt kunskapssökande.

Samarbete mellan deltagarna skall eftersträvas liksom samverkan med andra ämnen.

Inom ramen för fördjupningsdelen skall kursdeltagarna få tillfälle att skaffa sig ökade kunskaper inom något eller några områden utifrån egna intressen och behov.

Människan och hennes livsåskådning

Hur människan formar sina attityder till livsfrågorna

Innebörden av begrepp som livsåskådning och religion

Betydelsen av en livsåskådning för den enskilda människan

Livssynens grund i olika kulturella, sociala och psykologiska betingelser

Kristendomen

Bibeln och dess tillkomsthistoria

Reformationen och 1800-talets väckelserörelser

Samfundskunskap

Kristendomens nutidssituation

Icke kristna religioner

Judendomen, islam, hinduism, buddism, de skriftlösa folkens religioner:

- grundläggande fakta om de olika religionerna, deras utbredning och uttrycksformer
- religionernas roll i dagens samhälle

För betyget Godkänd krävs att kursdeltagaren

- kan klargöra innebörden av begreppen livsåskådning och religion
- känner till grundfakta om Bibelns uppbyggnad och innehåll
- har kunskaper om de väsentliga skillnaderna mellan de stora kristna kyrkorna
- känner till grundfakta om de större icke kristna religionerna
- kan använda sina kunskaper, t ex i diskussioner, vid grupparbeten, studiebesök och andra arbetsformer
- har tillägnat sig någon förmåga att i olika medier söka information och värdera den.

Samhällskunskap etapp 1

Timplan

45

Mål

Undervisningen i samhällskunskap skall ge kursdeltagarna fördjupade insikter om det demokratiska statsskickets principer i syfte att främja en demokratisk samhälls- och människosyn. Den skall ge kunskaper om de rättigheter och skyldigheter man har som medborgare och stimulera till engagemang i samhällsfrågor och till egna insatser i samhällslivet.

Undervisningen skall bidra till deltagarnas personlighetsutveckling och utveckla dem i deras roll som medborgare. Den skall därför utgå från kursdeltagarnas egna erfarenheter. Härigenom stärks de kunskaper kursdeltagarna har om sin egen politiska, sociala och ekonomiska bakgrund och deras möjligheter att påverka utvecklingen förbättras.

Undervisningen skall inriktas på att utveckla kursdeltagarnas förmåga att söka och värdera information.

Genom undervisningen i samhällskunskap förvärvas

- kunskaper om hur samhället är organiserat, hur det fungerar och hur det planeras
- kunskaper om olika möjligheter att påverka utvecklingen
- tilltro till förmågan att förbättra egna och andras villkor
- kunskaper om några andra länders samhällsskick

- kunskaper om ekonomiska begrepp och orientering om ekonomiska sammanhang
- orientering om olika verksamhetsområden och arbetsmiljöer i samhället.

Huvudmoment

Innehållet i kursen redovisas under olika huvudmoment. I undervisningen bör emellertid de olika momenten så långt som möjligt integreras.

Aktuella händelser bör fortlöpande behandlas i undervisningen. Vid studierna av det svenska samhället görs internationella jämförelser.

Undervisningen skall organiseras så att deltagarna får använda olika arbetsformer och utveckla ett aktivt kunskapssökande. Samarbete mellan deltagarna bör eftersträvas liksom samverkan mellan olika ämnen.

Inom ramen för fördjupningsdelen skall kursdeltagarna få tillfälle att skaffa sig ökade kunskaper inom något eller några områden utifrån egna intressen och behov.

Demokrati

Innebörden av begreppet demokrati

Sveriges samhällssystem med utgångspunkt från och med tyngdpunkt på den lokala nivån

Lag och rätt

Polisens, åklagarmyndighetens och domstolarnas funktion

Offentlighetsprincipen och sekretesslagen

Besluts- och besvärsvägar

Konsumentlagar

Familjerättsliga lagar

Socialpolitik

Socialpolitiska mål

Socialpolitiska medel: socialtjänst, boende, sjukvård, försäkringskassa, arbetsförmedling

Arbete

De fackliga organisationernas arbete med tyngdpunkt på den lokala nivån

Arbetsrätt

Ekonomi

Ekonomiska baskunskaper och basfärdigheter som grund för samhällsekonomin

Datalära

Personregister, datalagen, integritet, datorerna och offentlighetsprincipen

För betyget Godkänd krävs att kursdeltagaren

- känner till för ämnet relevant terminologi, t ex vanliga ekonomiska och politiska begrepp, så att deltagaren kan läsa löpande text i ämnet
- kan klargöra innebörden av rättssäkerhets- och integritetsbegreppen, t ex inom brotts- och datalagstiftningen
- kan utifrån egna erfarenheter samt inhämtade kunskaper och färdigheter ge egna exempel och tillämpningar inom några områden som konsumentlagstiftning, familjerätt, socialtjänst, arbetsrätt och fackliga frågor
- har grundläggande kunskaper inom alla huvudmoment och kan tillämpa dem vid inlägg i diskussioner, t ex i aktuella politiska, ekonomiska och sociala frågor
- har tillägnat sig någon förmåga att i olika medier söka information och värdera den.

Historia etapp 1

Timplan

45

Mål

Genom studierna i historia skall kursdeltagarna få kunskaper om politisk, ekonomisk, social och kulturell utveckling samt om förutsättningar för och följder av olika utvecklingstendenser. Studierna skall ge deltagarna dels en allmän historisk referensram, dels fördjupning i ämnet med utgångspunkt i de problem som deltagarna själva formulerar.

Under studierna skall särskild vikt läggas vid skeenden och företeelser som är av betydelse för förståelsen av vår tids förhållanden – globalt, nationellt och lokalt.

Studierna skall leda till ökad insikt om att såväl materiella villkor som idéer kan ha påverkat utformningen av människans liv och om att det inom historieforskningen finns delade meningar om de olika historiska drivkrafternas styrka.

Deltagarna skall genom studierna få kunskaper om och förståelse för det demokratiska samhällsskicket och dess förutsättningar.

För att öka deltagarnas möjligheter att aktivt påverka utvecklingen i det demokratiska samhället, skall undervisningen ge deltagarna tillfälle att öva färdigheter som att tala, läsa och skriva. Den skall utgå från kursdeltagarnas erfarenheter, behov och intressen och därigenom stärka och utveckla deras självkänsla.

Undervisningen skall vidare inriktas på att förbättra kursdeltagarnas förmåga att söka och värdera information.

Huvudmoment

Undervisningen skall organiseras så att deltagarna får använda olika arbetsformer och utveckla ett aktivt kunskapssökande. Samarbete mellan deltagarna skall eftersträvas liksom samverkan med andra ämnen.

Deltagarna skall ges tillfälle att ta del av olika slags källmaterial och historiska framställningar samt att någon gång öva färdigheten i att kritiskt granska och bedöma uppgifterna i materialet.

Huvudmomenten studeras i den ordning som kursdeltagare och lärare kommer överens om.

Introduktion i historia

Historieskrivningens problem

Olika historieuppfattningar

Historiens indelning i perioder och epoker

Varför läser man historia?

Världen efter 1945. En översikt

Maktbalans och maktkamp mellan Sovjet och USA

I-land–u-land. De grundläggande skillnaderna

Resursslöseri – resursknapphet

Masskultur–finkultur–folklig kultur

Från fattigvård till socialvård

Kamp om makt och inflytande. Ett tema

Stalins Sovjet och Hitlers Tyskland: två diktaturer, yttringar och bakgrund

Frankrike och Sverige: två demokratier, yttringar och bakgrund

Maktspel i europeiska länder före 1789. En översikt

Ständermakt, rådsmyndighet, kungamakt i Sverige

Den absoluta furstemakten och dess framväxt

Kampen mellan påve och kejsare under medeltiden

Bondeuppror och frihetssträvanden

Några styrelseformer i Grekland och Rom

Den ofullständiga demokratin i Aten

Republik och kejsarmakt i Rom

Slavuppror

Antiken – en kulturhård

Myter och mytologiska gestalter som återkommer i västerländsk kultur

Konstföremål och byggnadskonst

Tankevärld och teknik

Något om skriftspråkets uppkomst och utveckling

Några ekologiska problem

För betyget Godkänd krävs att kursdeltagaren

- har tillägnat sig någon förmåga att kritiskt granska och värdera information i historiska framställningar
- känner till några grundläggande fakta om historieuppfattningar och har kunskap om historiens indelningsgrunder
- har kännedom om ett par viktiga utvecklingstendenser i världen efter 1945

- har översiktliga kunskaper om ett par olikartade statsbildningar och någon politisk utvecklingslinje som studerats inom huvudmomentet "Kamp om makt och inflytande"
- kan ge några exempel på kulturyttringar från antiken som levtt kvar fram till våra dagar.

Geografi

Timplan

45

Mål

Undervisningen i geografi skall utgå från kursdeltagarnas erfarenheter, behov och intressen. Den skall bidra till deltagarnas personlighetsutveckling och stärka dem i deras roll som medborgare.

Undervisningen skall ge kunskaper om skilda natur- och kultur-geografiska miljöer på jorden och belysa frågor som rör mänsklighetens överlevnad i en värld av bristande resurser, överbefolkningsshot och miljöförstöring.

Kursdeltagarna skall få en ökad förståelse för sambanden mellan tillgångar på odlingsbar jord, industriråvaror och energi och hur dessa påverkar befolkningsfördelning, bebyggelse och näringsliv.

Undervisningen skall inriktas på att förbättra kursdeltagarnas färdigheter i att söka och värdera information samt i att jämföra och dra slutsatser av olika kartor, diagram, bilder och texter.

Huvudmoment

I allt arbete med geografiska moment skall kartstudier inta en central plats. De geografiska begrepp som behandlas i huvudmomenten bör så långt det är möjligt anknytas till lokala förhållanden.

Undervisningen skall organiseras så att deltagarna får använda olika arbetsformer och utveckla ett aktivt kunskapssökande. Samarbete mellan deltagarna skall eftersträvas liksom samverkan med andra ämnen.

Inom ramen för fördjupningsdelen skall kursdeltagaren få tillfälle att skaffa sig ökade kunskaper inom något eller några områden utifrån egna intressen och behov.

Rumsliga aspekter

Kartan som informationskälla

Statistiskt material

De naturgeografiska sammanhangen

Naturkrafter som påverkar jordytan

Klimat och växtlighet

Havet

De ekonomisk-geografiska sammanhangen

Livsmedelsproduktion

Industriproduktion

Energitillgångar och energianvändning

Handel

Natur- och kulturgeografiska aspekter på människlighetens överlevnadsproblem

Befolkning i förhållande till resurserna

Miljöproblem i anknytning till olika typer av produktion

För betyget Godkänd krävs att kursdeltagaren

- har skaffat sig färdighet i att använda olika slag av kartor och statistiskt material och med hjälp av dessa sammanställa uppgifter om en ort eller region
- känner till grundläggande fakta om jordklotets uppbyggnad och har insikt om de processer som förändrar jordytans utseende
- har översiktlig kännedom om olika klimat- och vädertyper och förstår sambandet mellan klimat och växtlighet
- har översiktlig kännedom om världens naturtillgångar och den produktion av energi, livsmedel och varor som baseras på dem
- i anslutning till innehållet i huvudmomenten kan ge exempel på försök att lösa problemen med överbefolkning, bristande resurser och miljöförstöring.

Biologi etapp 1

Timplan

80

Mål

Undervisningen i biologi skall utgå från kursdeltagarnas erfarenheter, behov och intressen. Genom egna undersökningar och experiment skall kursdeltagarna skaffa sig kunskaper, som stärker deras ekologiska grundsyn: på sig själva, på naturen och på människans utnyttjande av naturresurserna. Undervisningen skall bidra till kursdeltagarnas personlighetsutveckling och stärka dem i deras roll som medborgare.

Kursdeltagarna skall skaffa sig kunskaper om människokroppens funktioner och hur dessa kan påverkas av miljön. Undervisningen skall uppmuntra till aktivt arbete för hälsofrämjande åtgärder.

Genom bland annat fältstudier skall kursdeltagarna skaffa sig kunskaper om naturens uppbyggnad och dess lagar.

Kursdeltagarna skall genom egna iakttagelser komma till insikt om hur människans verksamhet påverkar samspelet i naturen. Undervisningen skall väcka respekt för allt levande och medverka till att kursdeltagarna lär sig förstå människolivets villkor och till att de blir medvetna om sitt ansvar för den framtida utvecklingen.

Undervisningen skall vidare inriktas på att utveckla kursdeltagarnas förmåga att söka och värdera information. Den skall också ge kursdeltagarna den överblick över ämnesområdet som de behöver för val av yrkesutbildning och fortsatta studier.

Huvudmoment

Arbetet skall ge kursdeltagarna tillfälle att formulera problem, ge förslag till lösningar, pröva dessa genom experiment och själva försöka bedöma resultaten. Därigenom kan deltagarna lära sig tillämpa ett naturvetenskapligt arbetssätt, en färdighet som kan vidareutvecklas inom kursens fördjupningsdel. Experimenten skall så nära som möjligt anknyta till företeelser i vardagslivet och i naturen.

Inom ramen för fördjupningsdelen skall kursdeltagarna få tillfälle att skaffa sig ökade kunskaper inom något eller några områden utifrån egna intressen och behov.

Människan i sin miljö

Grunddragen i cellens byggnad och dess utbyte med omgivningen. Encellighet. Den flercelliga människan.

Kroppens transport av material och utbyte med omgivningen. Vikten av kostens sammansättning och kvalitet. Vikten av ren luft och rent vatten.

Regleringen av den inre miljön. Kroppens svar på yttre signaler och receptorerna för dessa.

Friskvård. Motion och kondition. Olika arbetsmiljöers inverkan på människan. Egenvård och grundläggande olycksfallsvård. Läkemedel och beroendeframkallande medel.

Fortplantningen. Orientering om nedärvingen hos människan.

Naturen

Undersökning av någon naturtyp i fält.

Fotosyntesen som länk mellan det levande och det icke levande. Växters och djurs andning. Nerbrytarnas roll i naturen. Närings-

pyramider och näringsvävar. Stabila och instabila ekosystem samt något om regleringsmekanismerna i ett ekosystem.

Vanliga växter och djur och deras anpassning till sin miljö. Grunddragen i utvecklingsläran.

Människan och naturen

Människans försörjning förr och nu. Monokulturernas konsekvenser. Slutna och brutna kretslopp.

Luft-, vatten- och markvård.

Miljögifternas konsekvenser och biologiska alternativ till miljögifterna.

Levnadsstandard och livskvalitet. Hur den enskilda människan genom engagemang i exempelvis den lokala naturvården kan påverka den framtida utvecklingen.

För betyget Godkänd krävs att kursdeltagaren

- har deltagit aktivt i ett undersökande arbetssätt, dvs formulerat problem, gett förslag till lösningar, provat dessa genom experiment och själv försökt bedöma resultaten
- kan tillämpa enkla biologiska arbetsmetoder
- har tillägnat sig någon förmåga att i olika medier söka information, t ex om aktuella miljöproblem, och värdera den
- bl a genom undersökningar och experiment har skaffat sig kunskaper om några centrala organsystems funktioner och i samband därmed ökad förståelse för människans beroende av den omgivande miljön
- bl a genom fältstudier har skaffat sig insikter om enkla ekologiska samband och några anpassningar i naturen
- har skaffat sig kunskap om människans roll i och ansvar för naturen.

Kemi etapp 1

Timplan

60

Mål

Undervisningen i kemi skall utgå från kursdeltagarnas erfarenheter, behov och intressen. Den skall bidra till deltagarnas personlighetsutveckling och stärka dem i deras roll som medborgare.

Genom ett undersökande arbetssätt, byggt på experiment och iakttagelser, skall kursdeltagarna vidga och fördjupa sina kunskaper om kemins roll i naturen och i människans verksamhet.

Undervisningen skall ge en orientering om

- grundläggande begrepp inom kemin
- upptäckter och uppfinningar av betydelse för vårt moderna industrisamhälle
- den nutida utvecklingen inom kemin.

Kursdeltagarna skall genom studierna bli medvetna om hur användningen av kemiska ämnen förändrar våra levnadsvillkor och vilka risker användningen kan medföra.

Undervisningen skall vidare inriktas på att utveckla kursdeltagarnas förmåga att söka och värdera information. Den skall också ge deltagarna den överblick över ämnesområdet som de behöver vid val av yrkesutbildning och fortsatta studier.

Huvudmoment

Genom att formulera problem, ge förslag till lösningar, testa dessa genom experiment och värdera resultaten skall kursdeltagarna lära sig tillämpa ett naturvetenskapligt arbetssätt, en färdighet som kan vidareutvecklas inom kursens fördjupningsdel. Experimenten skall så nära som möjligt anknyta till företeelser i vardagslivet eller naturen.

Inom ramen för fördjupningsdelen skall kursdeltagaren få tillfälle att skaffa sig ökade kunskaper inom något eller några områden utifrån egna intressen och behov.

Atom- och joner

Grundämne och kemisk förening. Atomernas byggnad. Hur joner uppkommer. Symboler för de vanligaste grundämnena. Formler för några enkla kemiska föreningar. Modeller för atom- och molekylbegreppen.

Jonföreningar

Några vanliga salter, hur de bildas och vilka egenskaper de har. Den kemiska bindningen i salter.

Kemiska reaktioner

Några reaktioner mellan grundämnena och mellan enkla kemiska föreningar.

Vatten och andra små molekyler

Vattnets kemiska och fysikaliska egenskaper. Vattenmolekylens struktur. Den kemiska bindningen i vattenmolekylen. Andra vanliga små molekyler och deras egenskaper.

Syror och baser

Sur och basisk vattenlösning och deras egenskaper. Neutralisationsreaktioner. Metallers reaktioner med syror och baser.

Organiska ämnen och föreningar uppbyggda av stora molekyler

Viktiga ämnesgrupper med vardagsanknytning såsom petroleumprodukter, plaster, proteiner, cellulosa och stärkelse.

Kemiska tillämpningar inom teknik och vardagsliv

Utgående från någon kemisk industri eller annan verksamhet studeras exempel på hur kemiska ämnen används i vardagslivet och vilka risker som är förknippade med denna användning.

Materiallära med inriktning mot vanliga ämnen som kemikalier i hemmet, plast och järn.

För betyget Godkänd krävs att kursdeltagaren

- har deltagit aktivt i ett undersökande arbetssätt, dvs formulerat problem, gett förslag till lösningar, prövat dessa genom experiment och själv försökt bedöma resultaten
- kan tillämpa enkla kemiska arbetsmetoder, exempelvis filtrering
- har tillägnat sig någon förmåga att i olika medier söka information och värdera den
- har kunskap om de mest grundläggande kemiska begreppen, symboler för och egenskaper hos några vanliga grundämnen samt formler för enkla kemiska föreningar
- kortfattat kan redogöra för några enkla kemiska reaktioner, exempelvis mellan olika grundämnen, metallers reaktioner med syror eller baser eller neutralisationsreaktioner
- har någon kännedom om kemins roll i naturen och kan ge exempel på användningen av kemiska ämnen i vardagslivet och inom industrin.

Fysik etapp 1

Timplan

90

Mål

Undervisningen i fysik skall utgå från kursdeltagarnas erfarenheter, behov och intressen. Den skall bidra till kursdeltagarnas personlighetsutveckling och stärka dem i deras roll som medborgare.

Genom egna experiment och iakttagelser skall deltagarna vidga och fördjupa sina kunskaper om fysikens roll i naturen och i människans verksamhet.

Undervisningen skall ge en orientering dels om upptäckter som format vår världsbild och världsbildens ständiga förändring till följd av nya upptäckter, dels om uppfinningar av betydelse för vårt moderna industrisamhälle.

Genom undervisningen skall kursdeltagarna skaffa sig kunskaper om den tekniska utvecklingen och om hur tekniken påverkar vår tillvaro. Därigenom förbättras deltagarnas möjligheter till att aktivt engagera sig i frågor som rör vår framtid i ett tekniskt komplicerat samhälle.

Undervisningen skall vidare inriktas på att utveckla kursdeltagarnas förmåga att söka och värdera information. Den skall också ge den överblick över ämnesområdet som kursdeltagarna behöver vid val av yrkesutbildning och fortsatta studier.

Huvudmoment

Genom att formulera problem, ge förslag till lösningar, testa dessa genom experiment och värdera resultaten skall kursdeltagarna lära sig tillämpa ett naturvetenskapligt arbetssätt, en färdighet som kan vidareutvecklas inom kursens fördjupningsdel. Experimenten skall så nära som möjligt anknyta till företeelser i vardagslivet eller naturen.

Inom ramen för fördjupningsdelen skall kursdeltagarna få tillfälle att skaffa sig ökade kunskaper inom något eller några områden utifrån egna intressen och behov.

Vår världsbild

Orientering om universums uppbyggnad. Jordens plats i ett föränderligt universum. Upptäckter som format vår världsbild.

Materia

Materiens uppbyggnad. Materiens former. Temperatur och värmeutvidgning. Mätningar för bestämning av massa, volym och densitet. Grundläggande egenskaper hos vätskor och gaser.

Kraft och rörelser

Mätningar för bestämning av tid och hastighet. Krafters verkan och exempel på olika krafter som tyngd och friktion. Enkla tillämpningar på tröghet. Orientering om uppfinningar inom mekaniken och deras betydelse för samhällets utveckling.

Elektricitet och magnetism

Elektriska laddningar. Enkla kretsar för åskådliggörande av elektricitet i vardagslivet. Elfaran i hemmet. Magnetisk kraft-

verkan. Jordens magnetfält. Orientering om elektricitetens roll för utvecklingen inom teknik och industri.

Ljus

Ljusets utbredning, reflektion och brytning. Ljus och färger. Avbildning i ögat. Orientering om optiska hjälpmedel som t ex glasögon, kikare och förstoringsglas.

Ljud

Ljudets utbredning. Orientering om örats känslighet för ljudstyrka, frekvensområde och buller.

Energi

Kännedom om energiformer som lägesenergi, rörelseenergi, värmeenergi, strålningsenergi, elektrisk och kemisk energi. Energiomvandlingar som kan iakttas i naturen. Energiförsörjning och enkla beräkningar på energi och effekt. Orientering om olika energikällor och deras påverkan på miljön. Åtgärder att spara energi.

För betyget Godkänd krävs att kursdeltagaren

- har deltagit aktivt i ett undersökande arbetssätt, dvs formulerat problem, gett förslag till lösningar, provat dessa genom experiment och själv försökt bedöma resultaten
- har tillägnat sig en viss laborativ förmåga, exempelvis genom att undersöka svängningstiden för en pendel eller bestämma densiteten för en vätska
- har tillägnat sig någon förmåga att i olika medier söka information och värdera den
- känner till några grundläggande storheter, t ex kraft, energi och effekt

- känner till något om universums uppbyggnad ur olika perspektiv, t ex begreppen galax, stjärna, planet, materia och atom
- känner till några grundläggande samband i fysiken, t ex energiprincipen, sambandet mellan strömstyrka och spänning i en elektrisk krets och sambandet mellan kraft och väg vid mekaniskt arbete
- känner till orsakerna till några fenomen som kan iakttas i naturen, t ex färger, vindars uppkomst och ljudets utbredning
- kan ge några exempel på hur fysikens principer tillämpas i vardagslivet och inom industrin.

Hemspråk

Timplan

85

Mål

Undervisningen i hemspråk skall utgå från kursdeltagarnas erfarenheter, behov och intressen. Den skall bidra till deltagarnas personlighetsutveckling och stärka dem i deras roll som samhällsmedlemmar.

Ett viktigt mål för hemspråksundervisningen är att främja kursdeltagarnas möjligheter till aktiv tvåspråkighet. Genom undervisningen skall deltagarna befästa och fördjupa sina kunskaper om hemspråkets byggnad och struktur och öka sin språkliga medvetenhet. Undervisningen skall i största möjliga utsträckning omfatta jämförelser mellan kursdeltagarnas hemspråk och svenska för att ta till vara och stärka deras kunskaper i båda språken.

Kursdeltagarna skall utveckla sin språkliga säkerhet så att de vill och vågar använda hemspråket i olika tal- och skrivsituationer och kan finna klara och nyansrika uttryck för åsikter, tankar och känslor. De skall vidare förbättra sin förmåga att läsa och förstå texter av olika slag; att inhämta nya kunskaper, söka och värdera information. Genom iakttagelser och diskussioner skall kursdeltagarna bli medvetna om språkets användning i olika situationer och för olika syften och få kunskap om språkbruket hos olika grupper i samhället.

Kursdeltagarna bör få erfara att litteraturen, samtidigt som den är en kunskapskälla, också erbjuder läsarna estetiska upplevelser, glädje och rekreation.

Undervisningen skall medverka till att deltagarna får kunskaper om och förståelse för såväl livsvillkor och livsmönster i ursprungslandet som den egna gruppens situation i Sverige. Den skall förbättra deltagarnas möjligheter att ta ställning till kulturella värden både i hemlandet och i Sverige och därigenom öka deras valfrihet.

Att tillhöra en etnisk minoritetsgrupp kan under vissa förhållanden upplevas som en påfrestning. Undervisningen skall motverka denna tendens och bidra till att deltagarna får ökad självkänsla. Därigenom kan de lättare känna gemenskap med människor i Sverige och samhörighet med både den egna och den svenska kulturen.

Huvudmoment

Eftersom undervisningen i hemspråk riktar sig till många olika invandrar- och minoritetsgrupper måste tillämpningen av kursplanen anpassas till de olika grupperna, deras vitt skilda språk och kulturer.

Vad gäller språkriktighet och grammatik bör övningarna inriktas på den praktiska nyttan vid användning av språket. Undervisningen skall också läggas upp med tanke på att kursdeltagarnas kunskaper och färdigheter i hemspråket skall vara ett stöd vid inläring av svenska och andra språk.

En strävan bör vara att hålla samman ämnet som en helhet där de olika delarna stöder varandra. I undervisningen kommer därför de olika huvudmomenten i stor utsträckning att integreras.

Undervisningen bör ge kursdeltagarna möjlighet att pröva olika arbetsformer och utveckla ett aktivt kunskapssökande.

Fördjupningsdelen skall ge kursdeltagarna tillfälle till ytterligare tillämpning, breddning och specialisering av sina kunskaper och färdigheter.

Tala och lyssna

Kursdeltagarna skall förbättra sin förmåga att

- uppfatta och analysera vad som sägs i olika talsituationer
- uttrycka sig klart och tydligt, variera ordval och uttryckssätt och medvetet anpassa språk och framställning till vad som krävs i olika talsituationer
- informera, berätta, beskriva, diskutera aktuella problem, argumentera, uttrycka känslor och åsikter
- använda intervjuer, diskussioner och samtal som arbetsformer.

Läsa

Undervisningsmaterialet bör bestå av tidningar, tidskrifter och andra texter som belyser aktuella företeelser i hemlandet samt skön- och facklitteratur. Skönlitteraturen skall omfatta ett urval av hemlandets klassiska och moderna litteratur.

Arbetet inriktas på att kursdeltagarna utvecklar sin förmåga att

- läsa och reflektera över olika slags texter för att få kunskaper om andra människors situation och förhållanden, förståelse för relationer mellan människor och grupper och perspektiv på sin egen situation
- anpassa sitt sätt att läsa till textens art och syftet med läsningen
- analysera och kritiskt granska hur åsikter, värderingar och attityder präglar texter av olika slag och hur våra egna förväntningar och värderingar påverkar vårt sätt att uppfatta och tolka texter
- iaktta och reflektera över hur olika sätt att bygga upp en text påverkar läsarens upplevelser och intryck
- använda ordböcker och uppslagsböcker
- utnyttja bibliotekets resurser.

Skriva

Kursdeltagarna skall utveckla sin förmåga att

- formulera sig klart och tydligt
- anteckna och sammanfatta, bearbeta och redovisa inhämtade kunskaper samt dokumentera händelser och beslut i t ex arbetsredogörelser och protokoll
- berätta och reflektera över personliga upplevelser, beskriva förhållanden och problem och argumentera för idéer och åsikter i syfte att påverka och förbättra
- formulera ansökningar och fylla i blanketter
- skriva enligt vedertagna normer för språkriktighet, stavning och interpunktion.

Språkriktighet och språklig orientering

Kursdeltagarna skall få kunskap om

- förhållandet mellan form och funktion i hemspråket
- hemspråkets byggnad och struktur
- språkets utveckling
- normer för språkriktighet
- användningen av språket i olika sammanhang och för olika syften; hur ord och uttryck svarar mot vad man vill säga och hur språket påverkar vår uppfattning om omvärlden och våra tankar och åsikter
- språkbruket hos olika grupper, skillnader mellan talspråk och skriftspråk, vardagsspråk och offentligt språk; dialekter.

Samhälls- och kulturorientering

Deltagarna skall utvidga sina kunskaper om den egna kulturella bakgrunden: litteratur, kulturtraditioner, företeelser i vardagslivet, religion, historia och geografi. De skall också få information om

- aktuella samhällsförhållanden i hemlandet, t ex utbildningsfrågor och arbetsmarknad, ekonomiska och politiska frågor
- den svenska arbetsmarknaden, företrädesvis utbildningsvägar och yrken där kunskaper i hemspråket är en tillgång eller ett krav.

För betyget Godkänd krävs att kursdeltagaren

- har en sådan kommunikativ kompetens att deltagaren utan större svårigheter kan klara sig i situationer och i en miljö där hemspråket används som kommunikationsmedel
- muntligt kan referera enkla texter och korta muntliga framställningar, beskriva företeelser och iakttagelser och berätta om egna upplevelser och erfarenheter
- kan använda ordböcker, uppslagsböcker och texter av olika slag, t ex enkel facklitteratur och tidningsartiklar, för att skaffa sig information och kunskaper
- någorlunda korrekt kan skriva meddelanden och korta referat; berätta om personliga upplevelser, beskriva förhållanden och i någon mån uttrycka idéer och åsikter i exempelvis brev och/eller insändare
- har läst några skönlitterära texter och kan samtala om innehållet och budskapet i sådana texter
- i samband med läsningen av skönlitteratur har skaffat sig kännedom om några betydelsefulla författare och deras viktiga verk
- har en sådan kunskap om hemspråkets struktur och form att den kan bli ett stöd för fortsatta studier i andra språk
- känner till de normer för språkriktighet som är nödvändiga för att den skriftliga kommunikationen på hemspråket skall fungera utan alltför stora störningar
- har en viss kännedom om språkets utveckling och språkliga varianter som t ex dialekter
- känner till något om aktuella samhällsfrågor i hemlandet och frågor som rör den egna folkgruppens bakgrund och ställning i det svenska samhället.

Bilaga

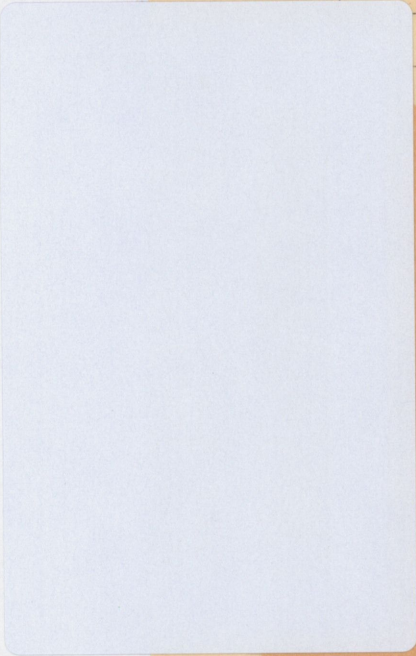
Kurskoder för grundskolekurser

Kurs	Kurskod	Högsta antal lektioner
Svenska nybörjarkurs	65600011	40
Svenska grundläggande	65600012	210
Svenska slutbetyg	6560001	250
Svenska som andraspråk	6579001	250
Matematik	3550001	270
Engelska nybörjarkurs	60300011	120
Engelska grundläggande	60300012	230
Engelska slutbetyg	6030001	350
Religionskunskap	0670001	45
Samhällskunskap	5480001	45
Historia	0230001	45
Geografi	3230001	45
Biologi	3010001	80
Kemi	3440001	60
Fysik	3130001	90
Finska hemspråk	6919091	85
Franska hemspråk	6130091	85
Polska hemspråk	6953091	85
Samiska hemspråk	6963091	85
Serbokroatiska hemspråk	6970091	85
Tyska hemspråk ¹	6680091	85

¹ Statistiska Centralbyrån lämnar uppgifter om kurskoder för ytterligare hemspråk när sådana kurser anordnas.

BIBLIOTEKET
IMÖLNDAL

KURSECK

Ex. nr: 2

Skolöverstyrelsen
Läroplan för kommunal och
statlig utbildning av vuxna
Lvux 82. Allmän del. Grund-
skolekurser, kursplaner, tim-
planer för komvux

Läroplan för kommunal och statlig utbildning för vuxna

Läroplan för kommunal och statlig utbildning för vuxna, Lvux 82, består av två delar, en allmän del och kommentarmaterial.

Den allmänna delen innehåller föreskrifter i form av mål och riktlinjer för verksamheten samt timplaner och kursplaner.

Kommentarmaterialet utges och förnyas fortlöpande. Det innehåller inga bindande regler. Avsikten är att materialet skall belysa aktuella frågor och problem och diskutera alternativa metoder att arbeta i den riktning som målen för utbildningen anger.

Läroplanen utges av Liber Utbildningsförlaget i samarbete
med Skolöverstyrelsen